

Ekonomi

Mer än hälften av lammköttet som äts är får

Uppdaterad 2017-04-15 Publicerad 2017-04-14



Foto: Foto: Karl Melander

Importerat fårkött säljs som betydligt dyrare lammkött av grossister. Mer än hälften av det lammkött som äts i Sverige är i själva verket fårkött. Nu har livsmedelsinspektörer uppmärksammat fusket och börjat sätta åt företagen. ”Alla gör så”, blev svaret från en grossist.

Lammsteken har blivit en tradition på svenska påskbord. I år, liksom tidigare år, är det brist på svenskt lammkött. De senaste åren har importen av lammkött ökat kraftigt och i det närmaste fördubblats de senaste tio åren.

Nu har livsmedelsinspektörer upptäckt att importerat fårkött, som heter *mutton* på engelska, säljs som betydligt dyrare lammkött.

– **Vi har fått upp ögonen för** det här på sistone. Vi har bestämt oss för att sätta ned foten och framför allt säga till i grossistledet att de inte får sälja mutton som lamm, säger Emma Nordvik Premfors, enhetschef på livsmedelskontrollen i Stockholm.

Läs också: ”Lönsamheten är dålig så det är frestande för folk att luras”

Prismässigt är det stor skillnad på lamm och får. En svensk lammproducent får mellan 50 och 60 kronor per kilo för lamm och mellan 5 och 10 kronor för får. Exakt hur stor skillnaden är i andra länder är svårt att säga, men även där är den betydande.

Att sälja får som lamm kan därför ge stora vinster och har hittills inte lett till några påföljder.

Vid sina inspektioner har livsmedelsinspektörerna fått uppfattningen att många företag rutinmässigt säljer fårköttet som lamm.

– Den som gör det ser det inte som om de fuskar. Vi påtalade för en ganska stor grossist att vi inte anser att de får kalla mutton för lamm och fick som svar att ”alla gör så”. Men efter diskussion har de lovat att inte fortsätta och vi kommer att följa upp och se till att det stämmer, säger Emma Nordvik Premfors.

Bilden bekräftas när DN ringer några företag. ”Det är inte ovanligt att mutton säljs som lamm”, är en kommentar. Ingen vill bli citerad med namn, ”det här är minerad mark”, säger en person.

Frågan har blivit aktuell i ett pågående samarbetsprojekt mellan livsmedelskontrollen i flera kommuner där ursprunget på bland annat lammkött ska kontrolleras. På restaurangernas menyer står det lamm men vid livsmedelskontroller är det vanligt att inspektörerna hittar originalförpackningar i köken där det står mutton.

– Vi hittar det ganska ofta. Restauranger beställer lamm från grossister och importföretag men det som levereras är mutton, alltså fårkött, säger Victor Muñoz, livsmedelsinspektör i Solna stad och ledare för projektet.

Det som oftast hittas på restauranger är förpackningar med grytbitar, inte lammstek eller andra delar med ben. Om det finns fårkött som säljs som lamm i butiker är oklart eftersom problemet är nyupptäckt.

Förra året, 2016, var nästan tre fjärdedelar av det lammkött vi äter importerat, enligt statistik från Jordbruksverket.

När DN går vidare och granskar de siffrorna mer noggrant hos SCB visar det sig att fyra femtedelar, 82 procent, av den importen var fårkött och endast 18 procent lammkött. Andelen fårkött har dessutom ökat något under de senaste åren.

Det innebär att mer än hälften, 60 procent, av det lammkött som äts i Sverige egentligen är får.

Att livsmedelsinspektörer nu ska anmäla att fårkött säljs som lamm välkomnas av svenska lammproducenter.

– I fårägarkretsar är det ett allmänt känt problem att får säljs som lamm. Nu är det uppenbarligen någon i andra änden som har lyssnat. Tidigare har man inte riktigt förstått vidden av problemet och i takt med att konsumtionen och importen ökar växer också problemen, säger Magnus Jönsson ordförande i Svenska fåravelsförbundet.

– Det verkar ha blivit någon form av allmän acceptans för att får och lamm är lite samma sak. Får kallas för lamm på menyer hos restauranger, man slaktar ett får och stoppar i en korv och kallar det för lammkorv.

Vi äter allt mer lamm, konsumtionen har mer än fördubblats de senaste tjugo åren och den svenska produktionen har inte hängt med. För tjugo år sedan stod importerat kött för mindre än hälften av konsumtionen, 45 procent, och i dag handlar det om 72 procent.

– **Tyvärr har inte vår** produktion ökat lika mycket som konsumtionen. Till en del handlar om lönsamhet, vi har svårt att klara konkurrensen från det importerade lammköttet. Vi har högre kostnader för bland annat bättre djurskydd och klimatet gör att vi måste bekosta byggnader för djuren vintertid, de slipper de i varmare länder, säger Magnus Jönsson.

– Det blir än värre av att vi inte bara konkurrerar mot det utländska lammet utan även mot det utländska fåret som säljs som lamm.

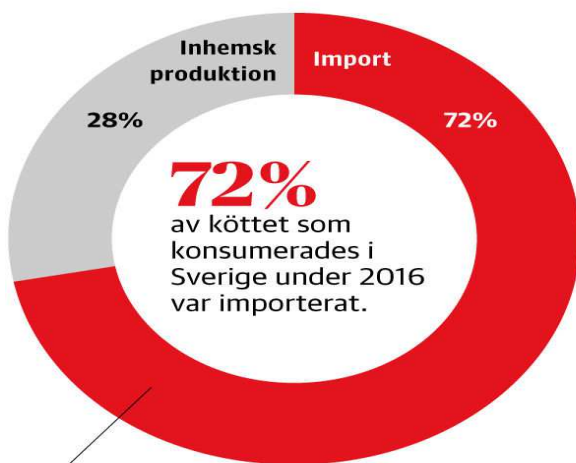
För konsumenter är det ingen hälsofara att få fårkött i stället för lamm. Smaken är lite kraftigare och det kan vara uppskattat av vissa. Problemet som konsument är att man inte får den vara som man betalar för.

– Att märka om fårkött devalverar värdet på lammet och framför allt att man som konsument tror att man köper den fina dyra råvaran och får en annan, säger Magnus Jönsson.

72 procent importerar

Får- och lammköttet som konsumerades i Sverige under 2016 utgjordes till största del av importerat fårkött.

Grafik: Teresia Magnusson
Källa: Jordbruksverket, SCB



Import

Fördelning av får- och lammkött

Får



Lamm

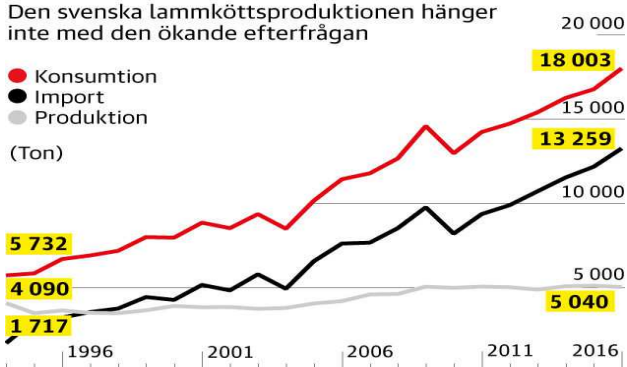


De tre största importländerna 2016



Importen av får- och lammkött ökar kraftigt

Den svenska lammköttproduktionen hänger inte med den ökande efterfrågan



Jannike Kihlberg

Fakta.

I Sverige och EU klassas lamm som ett djur under 12–14 månader. Åldersbestämningen görs på slakteriet av Jordbruksverket. Man kontrollerar om djuret har fått vuxentänder och färgen på ledytorna. På unga djur har ledytorna en violett ton medan äldre djurs är vitare.

Den engelskspråkiga benämningen *mutton* står för får, alltså djur som är äldre än lamm.

Prisskillnaden är stor. För djur som klassas som lamm får producenten under våren, som är högsäsong, cirka 50–60 kronor per kilo. För får är summan 5–10 kronor.

I länder utanför EU finns fler klassningar för lamm. En benämning är *hogget*, det är ett yngre får, alltså äldre ett år men yngre än två år.

Källa: Svenska fåravelsförbundet

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt